

ऋतुशब्दात्तदस्य प्रातमित्यर्थे घस् । तस्य इयदिशः । सायंप्रातःकाले उत्पादनयो-
ग्यो योनिः । यतो यस्मादतुकालोपेताद्गार्हपत्याज्जात उत्पन्नस्त्वमरोचयाः कर्म-
काले दीतोऽभूः । हे अग्ने तं गार्हपत्यं ज्ञानन् स्वजनकमवगहन् आरोह । पुन-
रुद्धरणाय कर्माति प्रविश । अथानन्तरं नोऽस्मदर्थं रयिं धनं वर्धया पुनर्यागाय
समृद्धं कुरु । अन्येषामपि दृश्यत इति [पा० ६.३.१३७.] संहितायां वर्धयेति दीर्घः
॥ १४ ॥

अयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्होता यज्ञिष्ठोऽअधरेष्ठीयः ।

यमप्रवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं विशेविशे ॥ १५ ॥

जगती वामदेवदृष्टा । द्वादशाक्षराश्चत्वारः पादा जगत्याः । द्वितीयोऽत्र व्यूहे-
नैकादशः चतुर्थी व्यूहेन द्वादशकस्तेनैकोना जगती । अयमाहुवनीय इह कर्मा-
नुष्ठानस्थाने प्रथमो मुख्यः सन् धातृभिर्धायि । अधायि आधानकर्तृभिराहितोऽभूत् ।
बहुलं हृन्दस्यमाजोगेऽपीत्युभावः [पा० ६.४.७५.] । दक्षिणाग्न्यपेक्षं प्राथम्यम् ।
किम्भूतः । होता देवानामाह्वाता । यज्ञिष्ठः अतिशयेन यष्टा । अतिशायने तम-
विष्ठनावितीष्ठानि परे [पा० ५.३.५५.] तुरिष्ठेमेयःस्विति [पा० ६.४.१५४.] तृचो
लोपः । तथा अधरेषु सोमयागादिषु ईडः ऋविग्भिः स्तुत्यः । अप्रवानो भृगवो
विशेविशे यमाहुवनीयं वनेषु विरुरुचुः । अन्तर्भूतो णिच् रोचयामासुः दीपित-
वत्तः । अप्रशब्दोऽपत्यनामसु पठितः [निघ० २.२.] अप्रवानः पुत्रवत्तो भृगुवं-
शोत्पन्ना मुनयः । यद्वा अप्रवानृषिः अप्रवानस्तत्प्रभृतयो (४) भृगवश्च मुनयः ।
विशेविशे विडिति मनुष्यनाम [निघ० २.३.] यजमानतृपाय तस्मै तस्मै मनुष्याय
तदुपकाराय । वनेषु ग्रामादहिर्यजनाख्येघरण्यप्रदेशेषु (५) यमग्निं विरुरुचुः दी-
पयति स्म । किम्भूतं यम् । चित्रं विविधकर्मापयोगित्वेन आश्चर्यकारिणम् । अत
एव विभ्वं विभुं विभूत्वशक्तियुतं यणादिशः ॥ १५ ॥

अस्य प्रत्नामनु द्युतं शुक्रं दुडुङ्गेऽअर्ह्यः ।

पर्यः सहस्रसामृषिम् ॥ १६ ॥

गायत्र्यवत्सारदृष्टा गोऽग्निपयोदेवत्या । अस्याग्नेः प्रत्नां चिरंतनकालभवां